

Handelingsprotocol
De Veilige School

CORNELIUS HAGA
LYCEUM

mavo • havo • vwo

Doelstelling van handelingsprotocol

Scholen zijn niet alleen onderwijsinstututen, maar ook een ontmoetingsplaats van en voor vele mensen. De school moet een veilige omgeving zijn waar leerlingen en medewerkers zich op hun gemak voelen, waar goed en prettig gewerkt en geleerd kan worden. Toch verloopt het interactieproces (soms letterlijk) niet altijd zonder slag of stoot en hebben we te maken met grensoverschrijdend gedrag. Om in dergelijke situaties planmatig, verstandig, eenduidig en consequent te kunnen handelen is een houvast belangrijk. Om die reden is dit handelingsprotocol opgesteld. Het protocol bevat afspraken en handreikingen ten aanzien van het omgaan met geweld, intimideren, pesten, schelden, drugs, vernieling, diefstal, wapenbezit, vuurwerk en schoolverzuim. Het protocol geeft tevens aan welke stappen kunnen worden gezet bij het afhandelen van grensoverschrijdend gedrag. Het betreft hier algemene uitgangspunten waarvan in bijzondere gevallen kan worden afgeweken. Partijen handelen conform de voor hen geldende wettelijke bepalingen en richtlijnen.

Stappenplan school

Afhankelijk van de situatie wordt door de school een keus gemaakt welke stap gezet wordt. Een situatie kan namelijk dermate ernstig zijn dat de school direct overgaat tot de sanctionerende ronde en /of inschakelen van politie d.m.v. de vaste contactpersoon bij de politie, waarna gehandeld zal worden volgens de geldende prioritering van de politie.

De stappen zijn:

- Inschatting van de situatie - Eventueel formeren van een crisisteam
- Gesprek met leerling en medewerker van de school
- Gesprek met ouders/verzorgers
- Bespreking in het Zorg Advies Team
- Doorverwijzing naar een hulpverleningsinstantie
- Inschakeling politie
- Bedenktijd (= interne schorsing)
- Schorsing
- Doorverwijzing
- Verwijdering
- Bemiddeling

Inleiding

Om het pedagogisch leefklimaat en daarmee ook de onderwijskansen binnen de onderwijsinstelling te beschermen en te bevorderen, heeft de onderwijsinstelling gedragsregels opgesteld en neergelegd in de schoolregels (deze staan vermeld in de schoolgids en zijn op te vragen bij de administratie). Het gaat hierbij om geboden en verboden gedragingen. Daar waar sprake is van verboden gedragingen door leerlingen, dient de onderwijsinstelling consequent en adequaat te reageren. Iedere school heeft hiervoor haar eigen aanpak en reglement. Echter, in dit protocol wordt een algemeen stappenplan weergegeven dat scholen meer structuur biedt. Het stappenplan voor de school heeft te maken met de ernst van de overtreding of de frequentie daarvan. Naast het stappenplan wordt in het protocol aan de onderwijsinstelling een richtlijn geboden met betrekking tot de inschakeling van politie, de jeugdgezondheidszorg van de GGD Zuid-Holland West of de afdeling leerplicht.

Het protocol is opgesteld ten aanzien van de volgende gedragingen:

1. Fysieke agressie en intimidatie
2. Verbale agressie en intimidatie, ernstige belediging en discriminatie
3. Drugsbezit, -handel en -gebruik / alcoholgebruik en -bezit
4. Vernieling
5. Wapenbezit
6. Diefstal
7. Vuurwerkbezit en -handel
8. Seksuele intimidatie

Stappenplan School

Bij het signaleren van een incident zet de school de volgende stappen:

A. Inschatting van de situatie

Aantal te stellen vragen:

- Wat is er gebeurd; wie is er bij betrokken; wanneer is het gebeurd?
- Is dit gedrag of vergelijkend ander gedrag bij deze jongere vaker voorgekomen?
- Wat is de ernst van het grensoverschrijdend gedrag?
- Handelt de school de situatie zelfstandig af?
- Dient ook de politie in kennis te worden gesteld? In het protocol kan de school nagaan of het gedrag moet worden gemeld bij de politie, dus anders gezegd, is er sprake van wetovertredend gedrag?
- Dient de schoolagent op de hoogte te worden gesteld of om advies worden gevraagd? - Is consultatie van andere hulpverlenende instellingen noodzakelijk?

B. School handelt als volgt (gefaseerd, afhankelijk van de situatie)

1. Gesprek met dader en medewerker(s) van de school

2. Gesprek slachtoffer/benadeelde en medewerker(s) van de school
3. Gesprek met ouders/verzorgers
4. Vervolggesprek school, dader, slachtoffer/benadeelde en ouders/verzorgers
5. Zo nodig wordt de leerling (dader en slachtoffer/benadeelde), indien van toepassing via ZAT, verwezen naar een hulpverleningsinstantie
6. Bedenktijd (over vervolg t.a.v. uitsluiting van de lessen, schorsing van de lessen, terugkeer, bemiddeling, verwijdering)
7. Schorsing
8. Terugkeer
9. Verwijdering
10. Bemiddeling

Indien het om gedragingen gaat die ook door de wet om een reactie van politie/justitie vragen, wordt de politie in kennis gesteld.

C. Rol van de Politie (gefaseerd, afhankelijk van de situatie)

- Informeren
- Adviseren
- Onderzoeken
- Gezinsgerichte aanpak
- Wijkgerichte aanpak

Uitwerking stappenplan

Afhankelijk van de situatie wordt door de school een keus gemaakt welke stap wordt gezet. Een situatie kan namelijk dermate ernstig zijn, dat de school direct overgaat tot de sanctionerende ronde en/of het inschakelen van politie via inzet van de schoolagent.

1. Gesprek leerling - medewerker school

In de preventieve, ongesanctioneerde, ronde zal worden getracht de leerling door middel van gesprekken te bewegen om zijn/haar gedrag te verbeteren. Daarbij zal aandacht worden geschonken aan eventuele individuele problemen van de leerling, die mogelijk verband houden met zijn/haar ongewenst gedrag. Zo nodig wordt de leerling, indien van toepassing via het zorgadviesteam verwezen naar een hulpverleningsinstantie. Eventueel wordt de schoolagent op de hoogte gesteld of om advies gevraagd. Indien blijkt dat het om een gedraging gaat waarbij de wet wordt overtreden, wordt de politie in kennis gesteld.

2. Gesprek school, ouders/verzorgers en leerling

De school behoudt zich het recht voor om ouders/verzorgers van leerlingen in te lichten over het gedrag van de leerling. De ouder/verzorger is daarmee op de hoogte van de stappen die de school zet t.a.v. het gedrag van de leerling. Bij herhaling van het gedrag zal een gesprek plaatsvinden tussen school, leerling en ouders/verzorgers. Vanaf dit moment worden aantekeningen in het dossier gemaakt over de betreffende leerling in een leerlingvolgsysteem.

3. Vervolggesprek schoolleiding met leerling en ouders/verzorgers

Korte weergave in leerlingvolgsysteem SOM. Afhankelijk van de problematiek wordt de hulpverlening of de schoolagent op de hoogte gesteld.

4. Hulpverlening

De school heeft een eigen hulpstructuur. Een van de structuren is het zorgadviesteam (ZAT). Het team bestaat uit afvaardiging van school, Jeugdzorg, GG en GD en Leerplichtzaken. Dit team is een belangrijke schakel bij het vinden van de juiste vorm van hulpverlening voor zowel dader als slachtoffer. Binnen het ZAT kan ook worden besproken wat de juiste aanpak van de school t.a.v. dader en slachtoffer is. Buiten dit zijn er hulpverlenende instanties die betrokkenen kunnen helpen. In de map "De Veilige School Zoetermeer" is een adressenlijst van deze hulpverlening opgenomen. Op school is de leerlingbegeleiding op de hoogte van de werking van deze sociale kaart.

5. Verantwoordelijkheid

De school draagt verantwoordelijkheid voor het opstellen van gedrags- en huisregels. Bij overtreding van deze regels past zij een sanctiestructuur toe. Deze regelgeving is opgenomen in de schoolgids, het schoolreglement en besproken met ouders en leerlingen. Wanneer sprake is van overtreding van regelgeving voelt de school zich verantwoordelijk voor de leerling binnen het schoolgebouw, binnen schooltijd (is roostertijd) en binnen de tijd van school naar huis. Ten aanzien van deze verantwoordelijkheid is geen strikte juridische regelgeving.

Mogelijke sancties:

Tegenover de ongewenste/verboden gedraging van de leerling wordt door de school een sanctie gezet. Tevens zal ook in deze periode aandacht zijn voor eventuele individuele problemen van de leerling, die mogelijk verband houden met zijn/haar ongewenst gedrag. Zo nodig wordt de leerling, via het ZAT, verwezen naar een hulpverleningsinstantie. Bij strafbaar gedrag wordt altijd de politiecontactfunctionaris op de hoogte gesteld of om advies gevraagd. Indien blijkt dat het om een gedraging gaat die tevens gesanctioneerd dient te worden door de wet, worden de politie en ouders in kennis gesteld.

6. Bedenktijd

In deze fase kan de leerling gedurende een bepaalde tijd de toegang tot de lessen worden ontzegd (separeren uit de groep). De leerling blijft echter wel op school en werkt individueel aan schoolwerk. Deze tijd kan door de school worden benut om zich te kunnen bezinnen of beraden over eventuele volgende stappen. De ouders/verzorgers worden terstond telefonisch en schriftelijk op de hoogte gesteld van deze maatregel. Op deze maatregel is een uitzondering: de leerling mag wel deelnemen aan toetsen en examens. Melding in leerlingvolgsysteem.

7. Schorsing

In deze fase wordt de leerling formeel voor de duur van één tot maximaal vijf dagen geschorst. Hiervan wordt melding gemaakt in het leerlingvolgsysteem.

1. Het bestuur van een school voor voortgezet onderwijs kan met opgave van redenen een leerling voor een periode van ten hoogste een week schorsen (artikel 13, eerste lid, Inrichtingsbesluit WVO). Bevoegdheid kan gemandateerd worden aan de schoolleiding.
2. Onder schorsing wordt ook verstaan het niet tot de les worden toegelaten.
3. Het besluit tot schorsing moet schriftelijk aan de betrokkene en diens ouders/verzorgers worden meegedeeld. Ook staat in de brief hoe de ouders of de leerling bezwaar kunnen maken tegen het besluit. Is verplicht omdat schorsing besluit is in kader van AWB. (binnen zes weken, geen opschortende werking). Indien de betrokkene 18 jaar of ouder is dient het besluit tot schorsing

alleen aan de betrokkene schriftelijk meegedeeld te worden. In overleg met de betrokkene wordt gevraagd of het besluit ook aan de ouders schriftelijk meegedeeld kan worden.

4. De school stelt de inspectie in kennis van schorsingen langer dan een dag.
5. De leerling moet daarna in beginsel weer toegelaten worden op school.
6. Een uitzondering op de maximale bovengenoemde duur van een schorsing van een week, vormt de schorsing die ingaat, terwijl er overleg gaande is met de inspectie over de definitieve verwijdering van een leerling. Het gaat dan om een schorsing waarbij de procedure tot verwijdering al in gang is gezet.
7. In een ongewone, spoedeisende situatie kan het schriftelijke besluit tot schorsing later volgen. De school moet leerling en ouders wel zo spoedig mogelijk horen.
8. Bij schorsing blijft de onderwijkskundige relatie in stand. De school dient maatregelen te nemen om te voorkomen dat de geschorste leerling een onderwijsachterstand oploopt.

Er zijn dus als het ware twee soorten schorsingen:

- Max. 5 dagen en daarna komt de leerling terug op school (de leerling is dan vrijgesteld van de leerplicht en is geoorloofd afwezig), zie art. 13 van het IB
- (Langdurige) schorsing voorafgaand aan verwijdering waar de school ook overleg met de inspectie over moet voeren, zie art. 14 tweede lid IB → deze schorsing ‘hangende dit overleg’ kan wel heel lang duren. Daarom is het dan ook niet meer dan redelijk dat de school inspanningen blijft leveren en onderwijs geeft aan de leerlingen.

8. Terugkeer

Na schorsing van de dader en na afwezigheid van slachtoffer/benadeelde, wordt terugkeer begeleid door de contactpersonen van de school en betrokkenen (bijvoorbeeld ouders, politie, Slachtofferhulp). Binnen de school en in de klas zal hiervoor tijd moeten worden genomen.

9. Verwijdering

Dit is de meest vergaande stap in het sanctiemodel. De leerling wordt niet meer toegelaten tot de onderwijsinstelling. Het bevoegd gezag/schoolbestuur/directie neemt het besluit of er wordt overgegaan tot definitieve verwijdering. Indien wordt besloten over te gaan tot verwijdering, dan is sprake van twee fasen: het voornemen en het besluit.

Voornemen

1. Een school voor voortgezet onderwijs mag een leerling in bepaalde gevallen
2. verwijderen.
3. Dit houdt in dat hij of zij nooit meer toegang krijgt tot de school. Dit gebeurt meestal alleen als een leerling zich ernstig heeft misdragen of als zijn resultaten onvoldoende zijn.
4. Als de school een leerling wil verwijderen stelt zij de leerling/diens ouders en de inspectie daarvan op de hoogte. Dat kan mondeling of schriftelijk.
5. Voordat het bevoegd gezag het besluit tot verwijdering kan nemen (dus bij een *voornemen* tot verwijdering), moet het de leerling (ouder dan 12 jaar) en de ouders vervolgens horen (artikel 14, lid 1 Inrichtingsbesluit VO). Ook dit kan gemandateerd worden aan de schoolleiding.
6. Om te voorkomen dat het belang van de te verwijderen leerling ondergesneeuwd raakt, moet het bevoegd gezag dat overweegt een leerling definitief te verwijderen daarover, behalve dat ze de inspectie informeert, ook eerst overleg met de inspectie voeren (artikel 14, lid 2 Inrichtingsbesluit VO). De wetgever heeft voorzien dat een dergelijk overleg niet met een enkel telefoontje of een enkele briefje kan worden afgewikkeld.
7. Terwijl er overleg gaande is met de inspectie over de definitieve verwijdering van een leerling kan de schorsing worden aangehouden en dus langer duren dan 5 dagen.
8. Een leerling waarop de Leerplichtwet 1969 van toepassing is, kan in beginsel alleen definitief verwijderd worden wanneer het bevoegd gezag een andere school bereid heeft gevonden de leerling toe te laten (artikel 27 WVO).

Besluit

9. De school die wil verwijderen hoeft niet door te zoeken naar een andere school als de ouders de leerling niet willen doen inschrijven op de school die zich bereid heeft verklaard de leerling te plaatsen. Zodra er een dergelijke school is dan kan de leerling verwijderd worden en is het vervolgens alleen aan de ouders om te bepalen of zij die leerling op die welwillende school zullen inschrijven of niet.
10. In het laatste geval verplicht de leerplichtwet die ouders dan te zorgen voor inschrijving op een andere school.
11. Zodra het besluit tot verwijdering genomen is, informeert het bevoegd gezag de leerling en de ouders in ieder geval schriftelijk over de verwijdering en de reden daarvan. Het bevoegd gezag informeert de leerling en de ouders in dezelfde brief ook over de manier waarop bezwaar tegen de verwijdering gemaakt kan worden.
12. Ouders kunnen binnen zes weken schriftelijk bezwaar maken bij het schoolbestuur tegen het verwijderingsbesluit of tegen de schriftelijke mededeling van de school dat zij van plan is de leerling te verwijderen. Het schoolbestuur moet binnen vier weken beslissen op dat bezwaar. Bezwaar heeft geen opschortende werking tenzij de rechter een voorlopige voorziening heeft uitgesproken.
13. Als ouders naast het bezwaar ook een geschil hebben voorgelegd aan de Geschillencommissie passend onderwijs, neemt het schoolbestuur pas een beslissing op bezwaar nadat de Commissie een oordeel heeft uitgesproken.
14. Het bevoegd gezag kan de desbetreffende leerling, gedurende de behandeling van het bezwaar tegen een besluit tot definitieve verwijdering de toegang tot de school ontzeggen.
15. Zodra het besluit tot verwijdering is genomen kan de leerling worden uitgeschreven.
16. Het bevoegd gezag stuurt een kopie van de brief naar de inspectie en stelt onverwijld de leerplichtambtenaar in kennis van de verwijdering (artikel 14, lid 3 Inrichtingsbesluit VO, respectievelijk artikel 18 LPW).

10. Bemiddeling

- Als na onderzoek de dader bekend is volgt een sanctie. De sanctie kan als uitgangspunt hebben dat de schade wordt geregeld tussen de partijen
- Regelmatig contact tussen school en ouders van dader en slachtoffer/benadeelde is van essentieel belang
- Bij afhandeling en bemiddeling van een voorval kan de contactpersoon van de school een belangrijke rol spelen. Deze kan het slachtoffer/benadeelde wijzen op externe hulpverlening zoals Bureau Slachtofferhulp

Politie inschakelen

Indien er sprake is van een door de onderwijsinstelling verboden gedraging waarbij tevens de wet wordt overtreden, zal altijd de politie worden ingeschakeld, tenzij de gedraging voldoet aan een van de in het convenant omschreven situaties, waarbij het de voorkeur geniet dat de onderwijs instelling zelf de gedraging binnen de ontwikkelde sanctiestructuur sanctioneert. In de gevallen waarin de school kiest voor een zelfstandige afhandeling wordt, indien het gaat om een strafbaar feit, altijd de politie/schoolagent in kennis gesteld, dit op basis van samenwerking en vertrouwen. Het inschakelen van de politie gebeurt door (of namens) de schoolleiding. In voorliggend protocol wordt bij diverse thema's ingegaan op het proces waarbij de school dient in te schatten of zij een voorval zelfstandig gaat afhandelen dan wel hiervoor de politie inschakelt. Hierbij dient te worden opgemerkt dat het uiteraard te allen tijde aan de benadeelde c.q. het slachtoffer is voorbehouden om te beslissen over het wel of niet inschakelen van de politie.

In principe wordt de politie pas ingeschakeld nadat de ouders/verzorgers van de betrokken leerling op de hoogte zijn gebracht, tenzij de gedraging of de omstandigheden vereisen dat direct politieoptreden

noodzakelijk is. In die gevallen, waarbij sprake is van “ontdekking op heterdaad”, dient, met oog op een zo optimaal mogelijk gebruik van politionele bevoegdheden, direct de politie in kennis te worden gesteld. Aangezien in deze gevallen gelegenheid zal zijn voor het wegmaken van sporen, het op elkaar afstemmen van verklaringen en andere dingen die onwenselijk zijn, dient voordat de school tot handelen over gaat, contact met de politie te zijn geweest om het optreden van school en politie zoveel mogelijk op elkaar te kunnen afstemmen en om zo tot een optimaal resultaat te komen. In deze gevallen worden de ouders/verzorgers ten spoedigste achteraf op de hoogte gebracht. Indien er sprake is van een slachtoffer worden ook hiervan de ouders/verzorgers op de hoogte gebracht.

Bij melding van ernstige delicten (waarbij te denken valt aan delicten waar de veiligheid van personen in het geding is) hanteert de politie de doelstelling, dat in tenminste 80 % van deze meldingen, binnen 10 minuten een surveillance eenheid ter plaatse dient te zijn. In alle overigen gevallen dient politie inzet zo spoedig mogelijk plaats te vinden. De aard van de melding bepaald hierbij welke inzet dient te geschieden. In alle gevallen geldt dat aangifte van een strafbaar feit dient te gebeuren aan het politiebureau. In sommige gevallen kan aangifte ook digitaal worden gedaan. Dit kan indien er sprake is van een van de volgende gevallen, mits er hierbij geen sprake is van een bekende dader en geen sprake is geweest van geweld tegen personen:

- diefstal van een (brom)fiets
- diefstal vanaf/uit een auto
- vernieling van een openbaar gebouw (school)
- vernieling van goederen
- winkeldiefstal

In gevallen van twijfel, kan uiteraard altijd vooraf contact worden opgenomen met de schoolagent. Deze kan, in uitzonderlijke gevallen, besluiten de aangifte op een andere locatie dan op het bureau op te nemen.